

STANOWISKO
Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji
dotyczące oceny funkcjonowania porozumienia polskich nadawców telewizyjnych "Przyjazne media"

KRRiT dokonała oceny funkcjonowania porozumienia polskich nadawców telewizyjnych "Przyjazne media" zawartego w dniu 25 lutego 1999 r. Przy dokonaniu oceny wykorzystano dorobek konferencji zatytułowanej "Pół roku po wprowadzeniu znaków ostrzegawczych w telewizji – ocena i perspektywy na przyszłość porozumienia nadawców Przyjazne media", która miała miejsce w dniu 28 listopada 2000 r. w Warszawie w gmachu Senatu R.P.

1. KRRiT, która była inspiratorem zawarcia porozumienia "Przyjazne media", potwierdza swą akceptację dla, sprawdzonej w wielu krajach, idei dobrowolnego samoograniczenia się nadawców celem zwiększenia skuteczności ochrony młodocianych odbiorców programów telewizyjnych. Jednocześnie KRRiT przypomina, iż ustawa o radiofonii i telewizji stwierdza, że audycje i inne przekazy nie mogą propagować działań sprzecznych z prawem, z polską racją stanu oraz postaw i poglądów sprzecznych z moralnością i dobrem społecznym (Art. 18 ust. 1). Ustawa zakazuje nadawania audycji lub innych przekazów, które zagrażają fizycznemu psychicznemu lub moralnemu rozwojowi niepełnoletnich, a w szczególności zawierają treści pornograficzne lub w sposób nieuzasadniony i nadmierny eksponują przemoc (Art. 18 ust. 4). Inne audycje, które mogą zagrażać prawidłowemu rozwojowi niepełnoletnich nie mogą być rozpowszechniane między godz. 6 a godz. 23 (Art. 18. ust. 5). Zawarte porozumienie nie może być w żadnym przypadku wykorzystywane dla obchodzenia przepisów obowiązującego wszystkich nadawców prawa.
2. Przebieg konferencji w dniu 28 listopada 2000 r. potwierdził celowość zawartego porozumienia, a szczególnie wprowadzonego wiosną 2000 r. jednolitego systemu znaków ostrzegawczych. Wyniki badań sondażowych dowodzą, iż system znaków został przez odbiorców zauważony i w pewnym stopniu wpływa na uwrażliwienie rodziców i samych dzieci na zagrożenia zawarte w niektórych programach telewizyjnych. KRRiT wyraża uznanie sygnatariuszom za okazaną wolę realizacji porozumienia i za wysiłek włożony w wypracowanie i wdrożenie systemu znaków ostrzegawczych.
3. Wprowadzenie przez nadawców systemu znaków ostrzegawczych nie wyczerpuje jednak treści zawartego porozumienia. Monitoring programów nadawanych przez sygnatariuszy dostarcza przykładów błędnej kwalifikacji audycji do tzw. "pasma chronionego" (między godz. 6 a 23) oraz zamieszczania w tym paśmie pozycji, które sami nadawcy kwalifikują jako audycje "tylko dla dorosłych". W tym świetle KRRiT pragnie zwrócić uwagę sygnatariuszy porozumienia na pilną konieczność wypracowania wspólnych bardziej precyzyjnych kryteriów kwalifikacji audycji do "pasma chronionego". Nadawcy powinni zwrócić uwagę na dobór audycji nadawanych w godzinach rannych w dni wolne od nauki w szkołach, kiedy to wielu młodocianych widzów ogląda telewizję.
4. KRRiT wyraża zaniepokojenie brakiem postępu w realizacji zobowiązania nadawców do stworzenia form stałego publicznego dialogu z rodzicami, z nauczycielami i wychowawcami oraz z organizacjami wyrażającymi opinie widzów. Nadawcy nie prowadzą badań nad odbiorem systemu oznakowań, nie wprowadzono stałych audycji poświęconych edukacji medialnej odbiorców. W tych sprawach oczekiwać należy zdecydowanych działań ze strony sygnatariuszy.
5. Czas, jaki upłynął od wprowadzenia systemu znaków ostrzegawczych w Polsce, dostarczył wielu przesłanek, ażeby wprowadzony system poddać niezbędnym korektom. Za szczególnie ważne i pilne KRRiT uważa realizację następujących postulatów: a) powiązania systemu oznakowań z podziałem na grupy wiekowe dzieci i młodzieży, b) wprowadzenie bardziej szczegółowych oznaczeń w miejsce obecnego znaku żółtego ("za zgodą rodziców"), c) wprowadzenia w ramówkach sygnatariuszy stałych audycji poświęconych problematyce porozumienia, a szczególnie nauce praktycznego korzystania z systemu oznakowań. Warto rozważyć też propozycje, by obok znaków ostrzegawczych nadawcy wprowadzili odrębne oznaczanie audycji specjalnie polecanych do oglądania przez dzieci i młodzież oraz całe rodziny.
6. Porozumienie "Przyjazne media" powierzyło ważną rolę stałej Komisji Sygnatariuszy. Zaslugą Komisji jest wypracowanie i wprowadzenie stosowanego systemu znaków. Konieczne jest

dalsze uaktywnienie prac Komisji Sygnatariuszy również w pozostałych zakresach przewidzianych porozumieniem. Wymaga to nadania pracom Komisji charakteru permanentnego (m.in. podjęcia systematycznej oceny funkcjonowania przyjętych kryteriów kwalifikacji audycji), a także stałego informowania o pracach podejmowanych przez komisję zarówno KRRiT, jak i opinii publicznej.

Znaczna część polskiej opinii publicznej, domaga się ograniczenia przemocy w telewizji i zapewnienia lepszej ochrony dzieci i młodzieży przed szkodliwym wpływem niektórych programów. Pełna realizacja porozumienia "Przyjazne media" daje szansę na spełnienie tych oczekiwań przy zachowaniu zasady wolności mediów oraz samodzielności i odpowiedzialności nadawców. Niepowodzenie porozumienia oznaczałoby konieczność zaostżenia obowiązujących rygorów prawnych i ich egzekucji. W poczuciu społecznej wagi tej problematyki KRRiT deklaruje ze swej strony wolę systematycznej i bliskiej współpracy w dalszej realizacji porozumienia "Przyjazne media" ze wszystkimi sygnatariuszami porozumienia oraz ze stałą Komisją Sygnatariuszy.

Przewodniczący Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji

Juliusz Braun